

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנתם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

אמור

(חלק כב שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת אמור, ט-טו אייר, ה'תשפ"ג (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2023
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

אמור

114

התוכן והענין הנ"ל דספירת העומר נוגע גם להלכה, וכמו שמצינו שהענין הנ"ל הובא בכמה פוסקים⁶ בין הטעמים לכך שאין מברכים שהחיינו על ספירת העומר.

ואעפ"כ הנה ספירת העומר היא מצוה, המתקיימת בזמן הבית מתוך שלימות בהמצוה, ואף בזמן הזה (בהתאם לדעות בזה, אם היא מדאורייתא, או מדרבנן, זכר למקדש⁷) מברכים על קיומה, ויתירה מזו – הברכה היא בכל יום; ולא עוד אלא שע"י ספירת העומר, שהיא מצוה על

א. מצות ספירת העומר, שעלי' נצטוונו בפרשתנו¹, וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם ג' עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום², ענינה (לדעת כמה מפרשים ופוסקים) – הכנה והכשרה לחג השבועות, זמן מתן תורתנו³. ובלשון החינוך⁴: „נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד בלבינו כעבד ישאף צל⁴ וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות כי המנין מראה באדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא⁵.”

(ושאר ספרים שבהערה 2) משמע שזהו שרש המצוה גם בזמן הבית. וראה גם דרשות מהראנ"ח (הנותן אמרי שפר) – ויניציאה, ש"צ (ועוד) – פרשתנו דרוש ב'.

6) לבוש שם בטעם הב'. ובטעם הא' כתב „משום שהספירה הוא משום צורך יו"ט (שבועות) וסמכינן אזמן דרגל". ועד"ז בצרור המור פרשתנו עה"פ, ומוסיף „כדאמרינן בסוכה ובביעור חמץ". ובעקידה פרשתנו (שער ס"ז פ"ד – הובא במט"מ סתרס"ט), ספירת הזמן מורה על הצער ההוה בהעדרו ועל התענוג המקווה בהוויתו כמו בכל ספירות ימי הטמאים והטמאות ושבעה שבועות הרי"ז כדוגמת ז' נקיים דאשה כו". „ולפי שהימים האלה לשלמי הבחינה הם ימי צער לפיכך לא קבעו לברך שהחיינו בתחלת מספרם . . אמנם קבעוהו תיכף מלאת ימי הטוהר כו". וראה מטה משה שם.

7) ראה שו"ע אדה"ז חאו"ח סתפ"ט ס"ב. וש"נ. ולהעיר דאף שמסיים שם „וכן עיקר", מ"מ מתחיל הסימן: מצות עשה מן התורה שיספור כל אחד כו'. ואכ"מ. – וראה לקו"ש חל"ח ע' 16 הערה 56 (סה"ש תנשא ח"א ע' 459 הערה 79).

1) כג, טו-טז.

2) ראה מו"נ ח"ג פמ"ג. חינוך מצוה שו. מדרש „הגדה" הובא בעיטור (סוף הלכות מצה ומרור), ונתקן בשו"ת הרשב"א (ח"ג סרפ"ד). ר"ן סוף פסחים. ועוד. וראה גם לבוש או"ח סתפ"ט סוס"א. אברבנאל פרשתנו. וכ"ה לפי המפרשים דלקמן הערה 5.

3) שם.

4) ערב לנוח ממלאכתו (איוב ז, ב ובמצו"ד). – ואולי גם ירמוז לבסוכות (העשויות לצד) הושבתי את בני' ביצי"מ.

5) לפי מ"ש בהעיטור (הובא בשו"ת הרשב"א) שם ובר"ן שם בפירוש דברי המדרש הנ"ל „מכאן קבעו חכמים לספירת העומר בזמן הזה"*) „שהרי עכשיו אין אנו מביאין לא קרבן ולא עומר אלא שאנו מחשבין יום לשמחת התורה כמו שישאל מנו באותה שעה" – מובן, שענין הנ"ל בספה"ע הוא בזמן הזה. אבל מדברי החינוך ועד"ז המו"נ

*) בהעיטור ושו"ת הרשב"א שם הובא תיבות אלו („בזמן הזה" בסיים דברי ה„הגדה". ובר"ן שם ליתא, אלא כתבו בפירוש, כלומר בזמן הזה שאין אנו כו".

(* ראה לקמן ס"ה. וש"נ.

יותר אחר השוואת הדברים לסדר בסידור האריז"ל¹², בשעה שסידור רבינו הזקן הוא „ע"פ נוסח האריז"ל"¹³ – אשר בסידורי האריז"ל (שראיתי) הסיום הוא (לא בספירת העומר¹⁴, כי אם) בכוונות) שמיני עצרת ושמחת תורה¹⁵.

בפשטות יש לבאר הטעם ששינה רבינו הזקן בסידורו מסדר הדברים בסידור האריז"ל, מפני שסידור רבינו הזקן הוא, כידוע, שווה לכל נפש, דלא כסידור האריז"ל, שהוא עבור יחידי סגולה. וכידוע גם, שמטעם זה לא כלל רבינו הזקן בסידורו את כל כוונות האריז"ל (בסידורו)¹⁶.

ולכן הסדר בסידור רבינו הזקן הוא – תדיר קודם לשאינו תדיר; ובאינו תדיר, מצוות החלות פעם אחת¹⁷ בשנה

כל אחד ואחר מישראל „וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד⁸ ואחד“, נפעל שיום החמישים לעומר נעשה חג השבועות⁹.

ב. ע"פ הנ"ל בגדר ספירת העומר, יש לבאר הטעם שקבע רבינו הזקן מקומה של ספירת העומר בסוף סידורו.

ידוע גודל הדיוק של רבינו הזקן בסדר בכל עניניו, ובפרט ב„סדר התפלה“¹⁰ שתוכנו „סדר תפלות מכל השנה“ – ומוכן אפוא, שהסדר בו הוא בתכלית הדיוק¹¹. והדיוק בסדר מודגש

(8) מנחות סה, ב. וראה פרש"י שם. שו"ע אדה"ז שם בריש הסימן. וראה הנסמן בחק יעקב אר"ח שם סק"ד.

(9) ראה שו"ע אדה"ז שם ר"ס תצד (משו"ת הריב"ש סי' צו). וראה לקו"ש ח"ג ע' 995 ואילך. ח"ח ע' 56 הערה 42.

(10) ראה הגהות כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע (נדפסו בסידורי הוצאת קהת: סידור עם דא"ח (שכ, ד), תורה אור* (רלב, סע"א)) עד היכן הדברים מגיעים, שכותב שהצ"צ „דקדק שלא יהי' שום שינוי מהסידור של רבינו הגדול ז"ל אף בדבר כזה שאינו נוגע לשום דבר בעצם הנוסחא [שלכן הגי' הצ"צ ואדמו"ר נ"ע בהסידור „רצה ומודים כו' תמצא בשחרית“, במקום שנדפס שם כל הנוסח דרצה ומודים כו'] ולפ"ז לא טוב עשה המו"ל הזה [=של סידור תורה אור] מה ששינה בענינים האלו בהסידור הזה בכמה מקומות כמו אשרי קודם ובלצ"ג וב"ש ופסוד"ו בשחרית דשבת, וכן אשרי קודם מוסף וקה ועלינו כו' וכדומה, דהגם שאינו נוגע בעצם הנוסח מ"מ אין לשנות וע"ד חייב אדם לומר בלשון רבו וגם שאפשר שיש בזה איזה כוונה כי גבהו דרכיו כו' . . בוודאי יש בזה כוונה מיוחדת“.

(11) ובמיוחד ע"פ מה שאמר הצ"צ, אשר „הי' לפניו ששים סדורים מנוסחאות שונות ומכולם

בירר וליבן את הנוסחא שבסידור שלו“ (בית רבי ח"א פכ"ז בהערה. וראה שם פ"י).

(12) הר"ש מרשקוב – שנדפס לפני הדפסת סידור אדה"ז בשנת תקס"ג (נוסף ע"ז שהי' בכת"י כמה שנים לפניו). ועד"ז בסידור האריז"ל קול יעקב. וראה בפרטיות בהקדמת שער הכולל ע"ד הסידורים ע"פ קבלת האריז"ל. וראה גם ע"ד סידור אדה"ז בהמובא בפתח דבר לסידור עם דא"ח (קה"ת תשכ"ח. תשל"א. תשמ"א).

(13) כנוסח השער דסידורי אדה"ז.
(14) ועד"ז הוא בפע"ח ושער הכוונות, שאינם מסתיימים בעניני ספירת העומר (בפע"ח מסיים בשער הולב, ובשער הכוונות בענין חנוכה ובענין פורים).

(15) ופרטי המצות „מזוזה חלה שחטיה ביקור חולים“ בסידור הר"ש מרשקוב, לכאורה הם כמו הוספה, ולא חלק מהסידור. ועד"ז „המעשה רב“ ו„סדר הנהגות ישרות“ שבסוף סידור קול יעקב.
(16) ראה שער הכולל שם. לקו"ש ח"ד ע' 1149.

(17) משא"כ מצות מילה (ופדיון הבן) וכיו"ב (שאינם תלויים בזמני השנה) זמן קיומם בדרך

(* הוצאת ברוקלין, תש"א (ע"י אגודת חסידי חב"ד), ושל אחרי'.

העיקרית דענין התפלה – ע"פ נגלה וע"פ סוד, וכדלקמן.

ויש לומר שענין מיוחד זה שבספירת העומר הוא הן ב"חפצא" ותפלה וספירת העומר, והן ב"גברא", כדלקמן בארוכה.

ג. מצות התפלה¹⁹ היא, כדברי הרמב"ם²⁰: "מצות עשה להתפלל בכל יום שנאמר ועבדתם את ה' אלקיכם מפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפלה שנאמר ולעבדו בכל לבבכם אמרו חכמים אי זו היא עבודה שבלב זו תפלה". ובמקום אחר²¹ מתאר הרמב"ם את המצות עשה: "לעבוד את ה' בכל יום בתפלה"²².

א' הביאורים ע"פ נגלה על זה שתפלה היא ענין של עבודה (– עבודה שבלב), עולה מלשון הרמב"ם גופא²³ "חיוב מצוה זו כך הוא שיהא אדם מתחנן ומתפלל בכל יום ומגיד שבחו של הקב"ה ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנה ואח"כ נותן שבח והודי' לה' על הטובה שהשפיע לו"²⁴.

(19) ובמק"א מדובר ע"ד ב' הביאורים (א) דעיקר התפלה – תפילת העמידה (לקו"ת בלק עא, ג). (ב) דעיקר ק"ש ושאר התפלה הוא ביאור הק"ש כנודע (הקדמת אדה"ז לסדור).

(20) ריש הל' תפילה.
(21) בכותרת הל' תפלה שם.
(22) ובסמ"צ שלו מ"ע ה' "שציונו לעבדו וכבר נכלל זה הציווי פעמים כו". אבל במנין המצות שבריש ספר היד כתב "להתפלל אליו שנאמר כו' ועבודה זו תפלה". וראה כ"מ (ומגדל עו) הל' תפלה שם.

(23) הל' תפלה שם ה"ב.
(24) בביאור גדר התפלה לדעת הרמב"ם – ראה בארוכה במפרשי הרמב"ם שם.

וכו' מופיעות לפי סדר השנה: חנוכה, פורים, סדר קרבן פסח, הגדה של פסח, (ולאחרי זה) ספירת העומר.

אמנם, מאחר שרבינו הזקן חיבר את סידורו בהתאם לדעת הפוסקים להלכה, ויחד עם זאת גם בירר וליבן את הנוסח ע"פ כוונות האריז"ל¹⁸ (אלא שלא העתיק את הסודות והכוונות, כדי שיהי' שווה לכל נפש – גם לאלו אשר אינם שייכים לכוון את הסודות בפועל¹⁶), מובן, שגם הסדר בסידור אינו רק בהתאם לפשטות הענינים, אלא ע"פ תוכן הענין כפי שהוא ע"פ נגלה יחד עם התוכן בפנימיות הענינים.

ועפ"ז יש לומר – שהטעם שמקומה של ספירת העומר בסוף הסידור הוא משום שבמצות ספירת העומר בא בהדגשה יתירה התוכן והנקודה

כלל הוא בבוקר, ונסדרו אחרי תפלת שחרית דחול*. וברכות אירוסין ונישואין באות אגב גררא דברכת המזון (והם ג"כ אינן תלויות בזמני השנה). ואכ"מ.

(18) הסכמת כ"ק הרה"ק כו' מהרי"ל זצ"ל מיאנאוויטש (אחי אדה"ז) לסידור אדה"ז – נדפסה בסידור עם דא"ח – קה"ת – (שכג, ב), תר"א (בהתחלתו), ועוד.

* כיה' בסידור תורה אור. וכן מוכח מהגהות הצ"צ להסידור (נדפסו בסידור תורה אור ובהוצאת קה"ת) בסידור עם דא"ח שיהי, א). משא"כ בסידור עם דא"ח שבאות לאחרי ברכת נישואין. ואכ"מ. ובהגהות כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע שהקפיד על השינויים בסי' תורה אור ומונה כמה מהם (כני"ל הערה 10), ולא הזכיר השינויים בהסדר הנ"ל. וי"ל שבזה לא שינה בסדר תרי"א מסידור אדה"ז. וסידור עם דא"ח עיקר הכוונה הי' להו"ל את הדרושים דדא"ת, וסדר הסידור ספל ולכן סימונו – בחה"ש. – וראה שער הכולל שם אות ח.

שאע"פ שיש חיוב שהתפלה תהי' כדיבור דוקא²⁹, הנה „מעשה" המצוה תפלה הוא – „שיהא אדם מתחנן ומתפלל בכל יום": התוכן ד„מתחנן" הוא עבודה ורגש בלב האדם, ולא עשי' או דיבור.

ואע"פ שבכמה מצוות הדין הוא שמצוות של תורה „צריכות כוונה לצאת ידי חובה בעשיית אותה מצוה", ואם לא כוון לבו „לא יצא ידי חובתו מן התורה"³⁰ – הרי זה רק ענין של כוונת המצוה³¹, ולא חלק מהמצוה גופא³².

אבל בתפלה³³, הנה החפצא של מעשה התפלה הוא – „מתחנן ומתפלל", כוונת הלב (וכלשון הרמב"ם לאחריו זה „ואחר כך שואל צרכיו"³⁴

וההסברה בזה: המצוות מתחלקות בכלל לב' סוגים: מצוות שבמעשה – אם בעשי' כפשוטה בפועל ממש, כלבישת ציצית, הנחת תפלין, וכו', ואם כדיבור (מעשה זוטרתא²⁵), כקריאת המגילה, סיפור ביציאת מצרים וכו"ב, אשר עיקר קיום המצוה שבזה הוא פעולת הדיבור והקריאה²⁶; ומצוות של חובות הלבבות כאהבת ה' יראת ה' כו', שענינן כוונת ורגש האדם במחשבתו ולבו²⁷.

ומצוות התפלה מתייחדת בזה²⁸,

(25) סנהדרין סה, א.

(26) בסיפור יצי"מ דליל פסח הרי למדו (מכילתא ס"פ בא. רמב"ם בסהמ"צ שלו מ"ע קנז. וראה גם הל' חמץ מצה רפ"ז) מוהגדת לבנך דצ"ל

הגדה וסיפור (ראה מנ"ח מצוה כא. ועוד)*, הרי מובן דגדר המצוה הוא (הגדה – דיבור. אבל ק"ש „שאינה מצות עשי' אלא קבלת מ"ש ועול מצות שהוא דבר התלוי בכוונת הענין" (שו"ע אדה"ז אור"ח סי' ס ס"ה), הרי גם ק"ש היא בכלל תפילה (אף שבפרט נחלקת לתפלת העמידה, ק"ש, ברכות ק"ש ועוד. וראה לעיל הערה 19), ופשיטא דהוה חלק מטיודת תפלה (אף שנמנו כב' מצות במנין המצות). ולהעיר דהמצוה לקרות ק"ש פעמיים ביום למדים ממ"ש ודברת בם בשכבך ובקומך (סהמ"צ להרמב"ם) ובמנין המצות) מ"ע יו"ד) ולא כתפלה (העמידה) שלמדעין (כנ"ל ברמב"ם) מועבדתם כו' שמוזה משמע קצת, שק"ש שייכת יותר לדבור מתפלה. ואכ"מ.

(27) אלא שגם באהבת ה' יש „מעשה" המצוה, שנחשוב ונתבונן במצותיו כו" – סהמ"צ להרמב"ם מ"ע ג. וראה לשונו בספר היד ריש פ"ב מהל' יסוה"ת.

(28) ראה גם בית אלקים להמבי"ט שער התפלה פ"ג.

(* וראה גבורות השם (למחר"ל מפראג) סוף

ס"ט.

(29) ראה מג"א אור"ח סי' קא סק"ב. שו"ע אדה"ז שם ס"ד. ובספרים המחלקים המצות לתלויות בראש כו'.

(30) שו"ע אדה"ז סי' ס שם. וש"נ. וראה שד"ח כללים מע' מ' כלל סא ואילך.

(31) וראה לקו"ש ח"ד ע' 1128 ואילך.

(32) וראה שו"ע אדה"ז אור"ח סתע"ה סכ"ח.

(33) בתיאור פל"ח „תפלה או שאר ברכה בלא כוונה הן כגוף בלא נשמה", וי"ל שכוונתו לכוונות „הפרטיות" שבתפלה שבדומה לשאר ברכות ומצות, משא"כ הכוונה כללית (המבוארת בפנים). ובמיוחד הכוונה שבלעדה התפלה בטלה (רמב"ם הל' תפלה פ"ד הט"ו). ראה לקמן הערה 36). וראה שו"ע אדה"ז סקפ"ה ס"ב. לקמן הערה 39.

(34) לכאורה זהו עיקר גדר מצות תפלה – בקשת צרכיו, משא"כ שבחו של הקב"ה ה"ז בעיקר הקדמה לתפילה. וכפשטות לשון הגמ' (ברכות לב, א. – שהביא הכס"מ לרמב"ם שם ה"ב), „לעולם יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואכ"כ יתפלל" (וראה בית אלקים שם פ"ב ועוד. וראה עקידה שער נח).

(* בכס"מ שם העתיק לשון הגמ', ואכ"כ ישאל

שהוא צריך להם בבקשה ובתחנה",
 שלזה יש צורך בהקדמה, "שיפנה את
 לבו מכל המחשבות ויראה עצמו כאילו
 הוא עומד לפני השכינה"³⁵ (ואח"כ
 בשעת התפלה יבוא ב"בבקשה ותחנה"),
 ובלא זה, הרי לא זו בלבד שהגברא אינו
 יוצא ידי חובת המצוה, אלא שאין כאן
 חפצא; דיבור האדם אינו בגדר תפלה³⁶.

והענין הנ"ל שבתפלה, שדוקא
 הידיעה והכוונה יוצרות את החפצא
 דמצות התפלה, ובלעדיהן אין כאן
 חפצא דתפלה³⁷, נמצא בגלוי בספירת
 העומר: פסק רבינו הזקן³⁸, "מותר
 לספור בכל לשון שמבין אבל אם אינו
 מבין הלשון שסיפר בו אפילו ספר
 בלשון הקודש אם אינו מבין לא
 יצא זכיון שאינו יודע המנין אין זו
 ספירה כלל"³⁹.

והיינו, שענין מצות הספירה אינו
 הפעולה (ספירת הימים ב) דיבור (אע"פ
 שהספירה חייבת להיות בדיבור⁴⁰), אלא
 ידיעת האדם, ובלוי ידיעת (מחשבת)

ולבאורה י"ל שזהו דיוק לשון הרמב"ם, ומגיד
 שבחו של הקב"ה ואחר כך שואל צרכיו שהוא
 צריך להם בבקשה ובתחנה ואח"כ נותן שבח
 והודי' לה' על הטובה שהשפיע לו, דשבחו
 של הקב"ה גדרו (בעיקר) "מגיד", הגדה, משא"כ
 בקשת צרכיו ושלואח", הוא עבודה ורגש שבלב.
 וכן משמע בחינוך מצוה תלג: גם הרמב"ם ז"ל
 .. אבל מ"מ חיוב התורה הוא להתחנן לא"ל
 בכל יום ולהודות לפניו כו' (ואינו מזכיר סידור
 שבחיו בתחלה).

מה שאומר שלכן מוטב שיתפלל בלשון שמבין.
 ואולי הלשון "אינה כלום" היינו שאינו יוצא
 בה יד"ח (ראה שו"ע אדה"ז שם סס"ב ס"ב), או
 שמה שכתב, בלא כוונת הלב שתפלה בלא כוונה
 אינה כלום" ה"ז הכוונה הכללית ולא פירוש
 המלות** ודוחק. ועצ"ע.

אבל בשו"ע אדה"ז סי' קפה סו"ב, "סידר
 שבחו של מקום .. שזהו עיקר מצות התפלה".
 וכמ"ב סי' ס שם. ואכ"מ.

(37) יש לומר עד"ז גם בענין התשובה – ראה
 לקו"ש חי"ז ע' 197 ואילך.
 (38) סתפ"ט סעיף יו"ד.

(35) רמב"ם שם פ"ד הט"ו. וראה שו"ע אדה"ז
 אר"ח ר"ס צח.

(39) ואף שגם בק"ש וברכת המזון צריך לומר
 בלשון שמבין – ראה שו"ע אדה"ז סס"ב שם;
 סקפ"ה ס"א ורס"ב (וש"ג) – הרי גם ק"ש
 וברהמ"ז בכללות ה"ה חלק או מעין התפילה
 (כנ"ל הערה 26), ונוסף לזה: א) בק"ש ישנו
 לימוד מיוחד (הטוטה לב, ב – הובא בשו"ע אדה"ז
 סס"ב שם) שמע בכל לשון שאתה שומע. משא"כ
 בספירה. ב) בברהמ"ז הביא אדה"ז בסי' קפה ס"א
 וי"א שבלה"ק יוצא אדם י"ח אע"פ שאינו מבין
 הלשון כו' ולכן הנשים כו' יוצאין י"ח בשמיעה
 מהמברך בלה"ק וכן נוהגין. משא"כ בספירה
 שלא הביא אדה"ז ידיעה אחרת בזה. וראה שו"ע
 אדה"ז סקפ"ה ס"ב. וראה שם ס"ה חילוקים בין
 בהמ"ז ותפלה.

(36) בחדושי הגר"ח על הרמב"ם, דאם אין
 לבו פנוי ואינו רואה עצמו שעומד לפני ה'
 ומתפלל אין זה מעשה תפילה, כברמב"ם שם
 הט"ו "כל תפלה שאינה בכוונה אינה תפילה".
 עיי"ש*. אמנם כוונת הלב (שיפנה את לבו כו'
 ויראה עצמו כו' עומד לפני השכינה) ה"ז בכלל
 "ה' דברים (ה)מעכבים את התפילה" (רמב"ם
 רפ"ד שם) ולפי המבואר בפנים ג"ז אינו מספיק
 שייקרא מעשה תפלה, אלא צריך להיות הרגש
 ד,מתחנן (ומתפלל) בשעת התפלה. וראה שו"ע
 אדה"ז שם סו"ט קא "שתפלה בלא כוונה
 אינה כלום" (ראה ספר חסידים סתקפ"ח, תשפה.
 ובמג"א שם סק"ה), והמדובר שם בכוונה, "שיבין

(40) שו"ע אדה"ז שבערה 8 (ועוד), עיי"ש.

צרכיו כו', אבל כנראה שדייק בלשונו, ישאל
 צרכיו' בנוקם, ותפלל" כדי לבאר מהו "יתפלל"
 כמקורו ללשון הרמב"ם, ואח"כ שואל צרכיו כו'.

(*) ראה גם לקו"ש חי"ט ע' 269. אבל ראה
 לקו"ש חי"ד ע' 223.

ראה גם לקו"ש חי"ט ע' 269. אבל ראה
 לקו"ש חי"ד ע' 223.

נבדלת התפלה נבדלת מרוב ככל המצוות – בכוונה והמבוקש שבתפלה:

רוב ככל המצוות עיקרן הוא מעשה המצוה (ובשלימות – יחד עם כוונת המצוה) ובוזה נפעל גם גמר המצוה מצד האדם.

מה שאין כן מצות התפלה: מחד גיסא הנה עצם גדר התפלה הוא „שיהא אדם מתחנן ומתפלל“, „שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנונה“, שהקב"ה ימלא בקשתו⁴⁵; ואין זה דבר נוסף מלבד התפלה, אלא זהו תוכן כל מעשה התפלה: לשאול מאת ה' שתמלא הבקשה;

ויחד עם זה הרי קיום מצות התפלה אינו קשור כלל למילוי בקשתו בפועל; ע"י תחנוני ותפלת האדם מקיים הוא את מצות התפלה ובשלימותה⁴⁶.

ועד"ז הוא בנוגע לספירת העומר: ספירת העומר היא מצוה שענינה הכנה והכשרה לחג השבועות, למתן תורה, כנ"ל סעיף א' [ובפרט ע"פ ביאור הזהר⁴⁷ שספירת ז' השבועות היא ע"ד ספירת ז' נקיים – שע"י ישראל מטהרים עצמם כדי להכנס לחופה במתן תורה בחג השבועות];

וביחד עם זה נעשית הספירה ענין

וכוונת האדם (לא זו בלבד שאינו יוצא ידי חובת הספירה, אלא) אין כאן כל חפצא דספירה – „אין זו ספירה כלל“⁴¹.

ד. כיון שמציאות התפלה מתהווה ע"י כוונת (עבודת) האדם, מובן, שלכל לראש בא השינוי שנעשה ב„גברא“ ע"י התפלה והקדמתו לזה. וגם בזה (ולא רק בחפצא דהמצוה) יש נקודה משותפת לתפלה וספירת העומר:

תפלה, שעיקרה תפלת העמידה, היא עמידת האדם⁴² והתייצבותו לפני הקב"ה כעבדא קמי' מרי'⁴³, „ויראה עצמו כאילו הוא עמוד לפני השכינה“, שאז הרי הוא „מתחנן ומתפלל“ – הוא נעשה למציאות של „מתפלל“.

בשעה שהאדם „מפנה את לבו מכל המחשבות כו"ו ומתחנן ומתפלל לפני הקב"ה, הנה בזה גופא הוא משתנה ומתעלה ממצבו הקודם, ועומד במעמד ומצב שונה לגמרי⁴⁴, והרי זה שינוי וחיודוש בגברא.

וגם ענין זה מודגש בספירת העומר, שכל א' מישראל אומר בפשטות בתפלתו אחר הספירה בכל ערב: „אתה צויתנו כו' לספור ספירת העומר כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאתנו כמו שכתבת בתורתך כו' כדי שיטהרו נפשות עמך ישראל מזוהמתם“.

ה. והנה השייכות הנ"ל היא מצד פעולתו ועבודתו של האדם בתפלה וספירת העומר. וישנו ענין נוסף שבו

(45) וע"ד ענין התשובה שהמבוקש דתשובה הוא – כפרת העון, כמובן ממה שהביא באגרת התשובה בתחלתה לשון הברייתא: אינו זו משם עד שמוחלין לו (ולא אמר בברייתא בקיצור „מוחלין מיד“). וראה אגה"ת רפ"ב. וראה גם לקו"ש ח"י"ש שם.

(46) ראה בית אלקים שם פ"ב.

(47) ח"ג צז, סע"א ואילך. וראה עקידה שבהערה 6. צרור המור פרשתנו עה"פ. אוה"ח כג, טו. ובכ"מ.

(41) ראה שו"ת דבר אברהם ח"א סל"ד.

(42) ואמחז"ל אין עמידה אלא תפלה (ברכות

ו, ב).

(43) שבת י, א. שו"ע אדה"ז סו"ס צה.

(44) ראה לקו"ת חקת סו, א. ובכ"מ.

עצרת ושמחת תורה, שענינם שלימות בהמשכות כפי שנמשכות למטה.

ואילו בסידור רבינו הזקן, שחובר דוקא באופן השווה לכל נפש (והסודות והכוונות אינם בגילוי בו, כנ"ל), נקבע הסדר באופן כזה, שבענין התפלה מודגשת עבודת האדם, וכנ"ל בארוכה (שהן החפצא דתפלה והן עליית האדם (גברא) הם ענין של עבודת האדם).

ומהאי טעמא הרי הוא מקדים ומגדיר תיכף בהתחלה את מעלת הקימה בחצות, שע"ז נכנס האדם בכלל עבדי ה'. ולכן גם סיום סידורו אינו בתפלות כו' הקשורות לקדושת החג, אלא בספירת העומר שכל כולה פעולה ועבודה של האדם (בכל הענינים הנ"ל).

ז. אלא שעלול האדם להעלות בדעתו, שעבודת כל יחיד בישראל (ובפרט עבודה שתוכנה רק „ספירת הימים“) אין בכחה כל כך לפעול בעולם (תיקון העולמות) – ועל זה באה ספירת העומר ומדגישה, שבזה נראית וניכרת פעולת העבודה יותר מאשר בעבודה אחרת:

קביעת יו"ט בכלל תלויה בבני ישראל – „דקדשינהו לזמנייהו“⁴⁹, אבל בבית דין דוקא, בקידוש החודש של בית דין (כלל)⁵⁰, ואילו תפלותיהם של בני ישראל במשך הרגלים הן תוצאה מזה, ופעולת הוספה בקדושת היו"ט. ועד"ז בשבת, ש„מקדשי

ומצוה (ובברכה (והמשכה)) בפני עצמה, היינו שההשתוקקות וההכנה וההכשרה גופא הם ענין העומד לעצמו, ענין הכי עיקרי, המטהר את האדם מזוהמתו (כנ"ל); ודבר זה מדגיש את מעלת עבודת האדם מצד עצמה.

ו. עפ"ז יש לבאר את החילוק בין סידור האריז"ל לסידור רבינו הזקן (אף שסידור רבינו הזקן מדויק ומכוון ע"פ נוסח האריז"ל), המודגש תיכף בהתחלות הסידורים:

פתיחת סידור האריז"ל⁴⁸ היא ב„כללות תיקון ועליות העולמות“; ואילו סידור רבינו הזקן מתחיל ב„מודעת זאת מעלת קימת חצות לילה כו' ע"כ יתאמץ לקום בחצות באיזה לילה שיוכל ולהיות מכלל עבדי ה' כו'“ –

וההסברה בזה:

ע"פ פנימיות הענינים כפי שהובאו בסידור האריז"ל, שהוא עבור יחידי סגולה המכוונים הכוונות והיחודים, ענין התפלה כולל לא רק את עבודת ועליית האדם, אלא גם (ובעיקר – את המבוקש והמטרה של התפלה – תיקון ועליית העולמות, שזהו גם מקור ההמשכות הנמשכות למטה בענינים רוחניים וגשמיים: רופא חולים ומברך השנים וכו'.

וזהו הטעם שמקומה של ספירת העומר, המדגישה את עבודת האדם, אינו בסוף הסידור (כחותם ותכלית), אלא קודם לכן – ולאחרי זה באות תפלות וכוונות שלש רגלים כו' ראש השנה יום הכפורים כו' עד שמיני

(49) ברכות מט, א.

(50) כמו שלמדוין מאלה מועדי ה' גו' אשר תקראו אותם (פרשתנו כג, ד) אתם אפילו שוגגים אתם אפילו מזידים אתם אפילו מוטעין (ר"ה כה, א).

(48) ר"ש מרשקוב.

שיתרפא החולה וירד הגשם משמים לארץ ויולדה ויצמחה". משא"כ בתורה ומצוות בכלל אין כל שינוי בקלף התפלין "ע"י הנחתן בראש כו", כמבואר בתניא⁵⁷.

ט. וע"פ ביאור פנימיות ענין התפלה ע"י רבינו הזקן גופא – מבוארת בטוב יותר השייכות בין תפלה לספירת העומר (ובהתאם להנ"ל):

רבינו הזקן מבאר בלקוטי תורה⁵⁸, שהתפלה אינה נמנית במנין תרי"ג מצות, לפי שתפלה היא הכוונה דכל התורה והמצוות, והוא העמוד המקיים כל התרי"ג מצות דוגמת חוט השדרה.

עיקר ענין התפלה הוא שאור אין סוף ב"ה שלמעלה מהשתלשלות אליו ולא למדותיו⁵⁹ יומשך למטה, בסדר ההשתלשלות. וי"ח הברכות דשמונה עשרה הם, כלים" להמשכה למטה, להיות רופא חולים ומברך השנים.

ויש לומר, שענין זה מודגש במיוחד בספירת העומר, כנוסח "רבנו של עולם" שאומר כל יחיד תיכף אחר ספירת העומר: "ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות – דוגמת כללות המשכת אור אין סוף בכל העולמות ע"י התפלה – (וכן, בוא"ו המוסיף –) ולתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם", היינו, שההמשכה הכללית, שפע רב, נמשכת

57 קו"א (קנה, א). וראה לקו"ת בלק ע, ד ואילך.

58 שם. וראה אוה"ת שם ד"ה לא הביט און (ע' תתקצד ואילך. ס"ע תתקצז). ועוד.

59 ספרי הובא ונתבאר בפרדס של"ב פ"ב. סידור שער הק"ש ד"ה איתא בספרי (פה, ב ואילך). ועוד.

וקיימי⁵¹, ישנה הוספה ע"י, "לקדשו" – קידוש ותפילות בני ישראל.

אבל בספירת העומר מצינו, שחלות חג השבועות נפעל ע"י ספירתו של כל יחיד בפני עצמו (שלא ע"י בית דין)⁵², מאחר שאינו תלוי בקביעות דראש חודש (ד"עצרת פעמים חמשה פעמים ששה פעמים שבעה"⁵³), אלא ביום החמשים לעומר, כנ"ל.

ובכמה פרטים (ולדוגמא, בנוגע ליו"ט שני של גליות) חג השבועות אף חמור משאר ימים טובים, לפי שאינו בא על הספק כשאר ימים טובים, אלא יש בו כח של ודאי⁵⁴.

ח. וכל זה מדגיש את כללות מעלת עבודת האדם בתפלה:

ענינה של התפלה אינו רק להמשיך למטה בעולם הזה את מה שכבר ישנו למעלה בשרשו ומקורו; החידוש דתפילה הוא: "יהי רצון", עשיית⁵⁵ רצון חדש כביכול⁵⁶, שאינו בשורש ובמקור, והמשכתו למטה בעולם באופן שמשנה את הנבראים, ממכות שהם,

51 ביצה יז, א.

52 כנ"ל הערה 9.

53 ר"ה ו, ב. שו"ע אדה"ז הנ"ל הערה 9.

54 ראה שו"ת חת"ס או"ח סו"ס קמה. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1030.

55 בלשון חז"ל: עושיין רצונו של מקום (כהפי' שושיין וממשיכים רצון חדש (ראה לקו"ת פרשתנו לב, ד. שלח מג, א. בלק סח, א. ברכה צט, ג. ובכ"מ)); וכמחז"ל צדיק גוזר והקב"ה מקיים (ראה תענית כג, א. זח"ב טו, א. שבת נט, ב. וראה מפרשי המשנה (רע"ב וכו') אבות פ"ב מ"ד. ב"מ פה, א. ועוד. – ס' הליקוטנים (מהצ"צ) מע' צדיק, וש"י).

56 כידוע החילוק בין ברכה לתפלה (לקו"ת ראה יט, א. ובכ"מ). וראה לקו"ת חקת שם. ועוד.

בפרטים, בכלים, לשנות הנבראים כו',
 ע"ד הנ"ל בענין התפלה.
 וע"י העסק בהלכות ספירת העומר
 והדיבור בעניני'

(משיחות כ"ד טבת ש"פ וארא
 וש"פ משפטים תשמ"ב)

ע"י קיום מצות ספירת העומר
 ובשלימות האפשרית בזמן הזה שהוא
 זכר למקדש, כולל העסק בהלכות
 ספירת העומר בנגלה ובפנימיות
 התורה

(60) כי יבנה ביהמ"ק, במקומו" (רמב"ם הל'
 מלכים ספ"א).

(61) תוס' מגילה ב, ב ד"ה כל הלילה. שו"ע
 אדה"ז סתפ"ט סי"א.

(62) עבודת סלה שאין לה הפסק (עירובין נד,
 א) כי זהו ביהמ"ק דכוננו ידיך – נצחי (זהר ח"ג
 רכא, א).

נמהר את קיום התפלה תיכף אחר
 ספירת העומר: „יחזיר לנו עבודת בית

